

Butlletí electrònic de la SCEA

núm.52, juliol - agost 2005

Universitat de Ponent de Ciències de la Natura (UPCN)

Us recordem que entre el **dilluns 25 i el dissabte 30 de juliol** la SCEA organitza un curs d'educació ambiental dins de la Universitat de Ponent de Ciències de la Natura. El curs té una durada de 28h.

IMPORTANT

Com a socis i sòcies de la SCEA teniu un **50% de descompte** en la matrícula del curs. El preu per vosaltres serà de 80€.

Per als que sou estudiants, teniu la possibilitat de demanar crèdits de lliure elecció.

Programa:

	25 juliol DL.	26 juliol DM.	27 juliol DMC.	28 juliol DJ.	29 juliol DIV.	30 juliol DIS.	
9h - 11h	Educació ambiental: de què parlem? Marc històric, evolució conceptes, futur... Margarida Feliu	Detectant conflictes Detectar conflictes, variables, codis culturals, el joc com a metodologia... Ana Prieto	S O R T I D A	Quines eines tenim? Recursos d'EA, programes, actuacions... Carles Xifra	Fem campanya Informació i comunicació ambiental. Campanyes Elena Forcada	Continuació En portada Elena Forcada	
11h - 11:30 h	Descans			Descans			
11:30h - 13:30h	Continuació Educació ambiental: de què parlem? Margarida Feliu	Continuació Detectant conflictes Ana Prieto		S O R T I D A	Continuació Quines eines tenim? Carles Xifra	Continuació Fem campanya Elena Forcada	Avaluació Com a eina i avaluació del curs Elena Forcada
16h-18h	Percepció del Paisatge. Taller. Margarida Feliu				Conferència Esther Fanlo	Elaboració de recursos d'EA. Taller Carles Xifra	
18h-19h							

Per consultes en quant al programa del curs d'educació ambiental, podeu adreçar-vos a la secretaria de la SCEA.

Per tramitar la inscripció i si voleu tenir més informació del programa global de la UPCN podeu consultar: <http://www.universitatdeponent.net/>

Voluntaris per a la Mostra d'Associacions de la Mercè

Durant els dies **23, 24 i 25 de setembre**, la SCEA participarà en la desena edició de la Mostra d'Associacions de la Mercè de Barcelona.

Concretament tindrem un estand a l'espai de la Plaça de Catalunya, i també farem una activitat que consistirà en fer una partida del Joc dels Camins de l'Aigua Dolça amb tots visitants que s'hi vulgui apuntar.

Us convidem a participar com a **voluntaris per estar a l'estand** de la SCEA. Podeu escollir els horaris: 11h a 14h; de 14h a 17h ; i de 17h a 20h.

Els interessats cal que ens ho feu saber a la secretaria de la SCEA.

MOLTES GRÀCIES PER LA VOSTRA PARTICIPACIÓ!

Premi Albert Pérez – Bastardas

Us adjuntem l'article íntegre guanyador del IX Premi d'articles periodístics de coneixement i defensa del medi ambient, Premi Albert Pérez - Bastardas.

El guanyador de l'edició d'enguany ha estat **Jordi Romero-Lengua**, amb el text: ***A propòsit de la lentitud. Reflexions pausades sobre els moviments Slow Food i CittaSlow.***

A propòsit de la lentitud. Reflexions pausades sobre els moviments Slow Food i CittaSlow

Antigament, el temps tenia temps per tot. Com molt bé apunta el naturalista Joaquín Araújo, en l'actualitat, no tenim temps per fer quasi res. I això que tot ho fem amb molta més velocitat. Què ens està passant?

Antigament, el temps tenia temps per tot.

Com molt bé apunta el naturalista Joaquín Araújo, en l'actualitat, no tenim temps per fer quasi res. I això que tot ho fem amb molta més velocitat. Què ens està passant?

En moltes èpoques de la història, l'ésser humà ha disposat de bastant més temps lliure, temps de qualitat i creatiu. En l'època actual, suposadament més avançada, el temps lliure brilla per la seva absència. Alguns antropòlegs han calculat en una mitjana de dues hores diàries d'activitat el que necessiten algunes societats primitives per satisfer per complet les seves necessitats. És més, durant llargs períodes de la història humana, a l'època de l'imperi romà o a l'Edat Mitjana, per exemple, es disposava de més dies festius que laborables. Avui, el temps lliure val el seu pes en or, o no? Com assenyala el mateix Araújo, no deixa de cridar l'atenció que, si bé coneixem quin és el valor d'una hora treballada o dels salaris mínims per sectors, no passa el mateix amb el valor del temps lliure. Ens hem plantejat quant estaríem disposats a pagar pel nostre temps lliure? Sigui quina sigui la resposta, el que és clar és que ser amo del teu propi temps s'ha convertit en un dels majors luxes. En certa ocasió, l'escriptor valencià Manuel Vicent va afirmar en un mitjà de comunicació que la qualitat de vida hauria de mesurar-se amb el temps que es podia perdre. No sé si aquest seria un bon indicador, però, en qualsevol cas, penso que no s'allunyaria gaire de la realitat. Som rics en moltes coses, però no en temps.

Un dels cultes bàsics del consum és, de fet, la velocitat. Amb la clarividència que el caracteritza, Araújo ho sintetitza de la manera següent. Per ell, el consumisme necessita aquesta acceleració, ja que així els objectes i els processos esdevenen obsolets d'una manera més ràpida. La natura, en canvi, no segueix aquests processos. La natura pacta cicles, s'ajusta a ritmes i equilibra processos. En aquest sentit, vaig llegir fa un temps un article de l'ecòleg Jaume Terrades on afirmava el que, segons ell, era la principal raó de l'actual crisi ecològica: l'assonància entre els cicles de la natura i els socials, provocats pel simple fet que la natura es regeix per cicles de dècades o centenars d'anys mentre que la societat ho fa pels cicles polítics de quatre anys.

La lentitud. El novel·lista xec Milan Kundera ja ens en parlava l'any 1994 a la seva novel·la que rebia el mateix títol. Aquest mateix any, Carl Honoré ha publicat "Elogio de la lentitud", un llibre que s'ha convertit en un best-seller, on rastreja sobre la nostra relació cada vegada més dependent del temps, i aborda les conseqüències i dificultats de viure en aquesta cultura accelerada. L'èxit de vendes del llibre d'Honoré és molt significatiu d'aquesta malaltia que socialment compartim: la falta de temps i la necessitat de fer les coses amb més calma. La set de lentitud.

Inspirat en aquesta filosofia, l'any 1986 va néixer a Bra, un petita ciutat de la regió italiana del Piemont, un moviment que avui s'estén ja per tot el món: el moviment *Slow Food*, expressió anglosaxona es pot traduir per "menjar lent", i que és la rèplica al *fast food* (menjar ràpid).

De la protesta local a la creació d'un moviment internacional

El 1986 la multinacional McDonald's, exponent principal del *fast food*, va obrir un establiment a la Plaça d'Espanya de Roma. Aquesta plaça és un dels indrets més animats i emblemàtics de la capital italiana. Lloc de visita obligada dels turistes i punt d'aplec dels romans, que hi fan cap, sobretot al capvespre, per parlar, badar, festejar i observar els atrafegats turistes. En definitiva, la Plaça d'Espanya és una plaça d'aquelles que trobàvem a les primeres ciutats nascudes a la vora del mediterrani. Un lloc per fer allò que se'n diu vida social. Doncs bé, per al fundador de *Slow Food*, Carlo Petrini, l'obertura del local a la concorreguda plaça va ésser la gota que va fer vessar el got, i que el va portar a crear el moviment.

El 1989, *Slow Food* es va convertir en un moviment internacional a través de la signatura i aprovació del seu manifest internacional per delegats de 20 països.

En l'actualitat, *Slow Food* aplega a més de vuitanta mil membres de cent països i s'organitza en els anomenats "Convivia", que són el punt de referència del moviment sobre el terreny, i organitzen iniciatives per als associats. Al nostre país, comptem fins ara amb "Convivia" a les ciutats de Barcelona, Mont-roig del Camp, Sitges i València.

Slow Food és l'esglaió entre ètica i plaer. Alguns l'han denominat eco-gastronomia. Exalta la diferència de sabors, la producció alimentària artesanal, la petita agricultura, les tècniques de pesca i la ramaderia sostenibles. Restitueix la dignitat cultural del menjar, promou l'educació del gust i lluita per la defensa de la biodiversitat. Salvar una raça o una espècie vegetal en vies d'extinció, significa preservar un entorn, recuperar una recepta, regalar un plaer al paladar si aquest està suficientment educat per apreciar-lo.

D'aquests principis es desprèn que *Slow Food* no és sols un moviment gastronòmic, sinó una filosofia de vida, una voluntat de potenciar les tradicions i les cultures locals, amenaçades per la mundialització. De conformitat amb això, *Slow Food* va impulsar el 1998, la creació de *CittaSlow* (Ciutat Lenta), un moviment nascut a Turí que aplega un bon grapat de ciutats italianes.

La ciutat lenta: una altra manera de viure la ciutat

Trenta ciutats italianes de gran tradició cultural s'han adherit a l'associació *CittaSlow*. Volen preservar els ritmes lents i saludables dels processos urbans i promoure la qualitat de vida i la salvaguarda cultural i ambiental del territori.

Els principis inspiradors de la Carta constitutiva de l'associació promouen la defensa de la cultura, el territori, i la qualitat de vida dels ciutadans. Durant la primera reunió del moviment, celebrada a Orvieto l'octubre de 1999, l'alcalde de la ciutat de Greve va ser escollit coordinador del moviment.

L'objectiu cardinal de l'associació és donar vida a la primera Xarxa internacional de les ciutats del bon viure, i estendre-la per tota Europa i altres àrees que promoguin la valorització del seu patrimoni, cultural, ambiental, artístic i, és clar, gastronòmic. Per adherir-se a l'associació, i beneficiar-se del segell de qualitat *CittaSlow*, cal superar l'examen d'un comitè científic. Entre d'altres coses, per passar l'examen, la ciutat aspirant haurà de peatonalitzar el seu centre històric, promoure l'ús del transport públic, ampliar l'horari d'apertura dels comerços, o promoure l'arquitectura vernàcula.

Entre les seves accions, també trobem la producció d'aliments ecològics sense l'aportació de fertilitzants químics ni l'ús de l'enginyeria genètica, la promoció de les botigues artesanals i dels restaurants amb productes i receptes autòctons, l'hospitalitat i la lluita contra la contaminació acústica i atmosfèrica.

Emmirallar-nos en la natura

Si ens fixem una mica en el que es desprèn de la natura, observarem que la vida transcorre a la velocitat deguda. Suposo que ningú ha vist cap aranya que s'afanyi a teixir la tela per tenir més temps. Ni cap ocell que s'acceleri per edificar el seu niu més ràpid cada any. Evidentment, cada cosa porta el seu temps.

En un món de pressa i trivialitat, el temps ha esdevingut, pràcticament, inaccessible. S'ha convertit en un luxe. Els moviments del *Slow Food* i de la *CittaSlow* són un crit d'esperança. Aposten per recuperar el ritme natural de les coses. Reivindiquen la lentitud.

Si iniciatives com la del *Slow Food* i de la *CittaSlow* no s'estenen i triomfen, potser arribarem al punt que els rics comprin temps, calma, tranquil·litat, silenci. No sé si això serà així, però, per si de cas, em començaré a plantejar, seriosament, agafar-me un merescut descans creatiu. Perquè, com proposa Araújo, els anys sabàtics haurien de ser universals per a totes les professions.

Jordi Romero-Lengua
Ambientòleg consultor
Soci director d'X3 Estudis

Acte de lliurament del Premi .
D'esquerra a dreta: Núria Esteve, llegint veredicta jurat; Joan Josep González, President de la Fundació Roca i Galès; Albert Ferré, membre de l'Associació Transgènica Fora.

Servei de Documentació d'Educació Ambiental

Aprofitant que estem a l'estiu, us oferim una selecció de materials didàctics per ajudar-vos a passar la calor de manera més divertida!

Teniu a la vostra disposició:

AGUILERA, BEATRIZ; ... [ET AL.]

La Alternativa del juego II : juegos y dinámicas de educación para la paz. 1999.

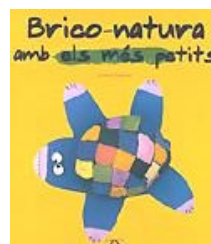
CASCÓN SORIANO, PACO; MARTÍN BERISTAIN, CARLOS

La Alternativa del juego I : juegos y dinámicas de educación para la paz. 1998.

CORNELL, JOSEPH BHARAT

Vivir la naturaleza con los niños. 1982.

DREYFUSS, CORINNE

Brico-natura amb els més petits. 2002.

FRANQUESA, TERESA (DIR.); ALVES, ISABEL; PRIETO, ANA; CERVERA, MANUEL

Hàbitat : guia d'activitats per a l'educació. 1997.

GREEN, JEN

Crea animals fantàstics. 1995.

JIMÉNEZ, JOSÉ MANUEL

Ingenios solares : manual práctico para la construcción de aparatos sencillos relacionados con la energía solar. 2002.

KRAMER, FERNANDO

Manual práctico de educación ambiental : técnicas de simulación, juegos y otros métodos educativos . 2002.

LA VOLA

Caixa d'eines per Barcelona sostenible... la ciutat que volem. 1999.

LLIMÓS, ANNA; SADURNÍ, LAIA

Crea i recicla. 1997.

MAESTRE, ISABEL; ARTAL, EVA; TRAVÉ, MERCÈ; GINESTA, MONTSE (IL.)

La Mobilitat jugant : llibre de jocs . [2003].

MARTÍNEZ, ALBERT

No lo tires, ¡Juega! : juguetes con materiales usados . 1998.

PIERA, G.; SUST, M.

El gran juego de los continentes... y otras actividades de educación para el desarrollo. 1998.

PIÑANGO, CHARO; MARTÍN FRANCÉS, SOL

Construcción de juguetes con material de desecho. 1999.

PONCE DE LEÓN ELIZONDO, ANA (COOR.); GARGALLO IBORT, ESTHER (COOR.)

Reciclo, construyo, juego y me divierto : una propuesta interdisciplinar para la educación del ocio, el consumo, el medio ambiente y la educación física. 2001.

PROMOTORA DE ACCIÓN INFANTIL

Alipasnia : ideas y propuestas para trabajar la educación ambiental con chavales y chavalas . DL 1998.

RUIZ PORTUGUÉS, MONTSERRAT

La Plástica del plástico : manualidades con materiales plásticos reutilizados . 1998.

SERVEI CATALÀ DE TRÀNSIT

Vols jugar amb el trànsit? : jocs per pensar i circular . [2002?].

URKIA LUS, IÑAKI; URKIA LUS, SEBASTIÁN

Energía renovable práctica. 2003.

Us fem saber...

- Ens ha arribat informació sobre la **tercera edició del curs d'estiu sobre la nova cultura de l'aigua**, que tindrà lloc a partir del dia 11 de juliol a Tortosa. Aquest curs és organitzat per l'Associació Universitat d'Estiu de les Terres de l'Ebre i la Fundació Nova Cultura de l'Aigua – Casa de l'Aigua). Trobareu tota la informació (programa, inscripció...) a <http://www.ueite.org/>
- La Universitat d'Estiu Ramon Llull organitza les **I Jornades sobre medi ambient, un enfocament multidisciplinari**. Dates 9 i 10 de juliol, a Sant Feliu de Guíxols. Podeu consultar: <http://www.url.es/UE2005/>
- El dimarts dia 5 de juliol, l'Agència d'Energia de Barcelona i el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, organitzen una **jornada** sota el tema: **El desenvolupament de l'energia solar tèrmica i el seu àmbit legislatiu**. L'acte tindrà lloc a Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, plaça Nova, 5, de Barcelona. Imprescindible inscripció prèvia al tel. 933 196 323 o a energiasolar@manners.es. Més informació a: www.barcelonaenergia.com
- Des de l'Ajuntament de **Llançà** ens han fet saber que inicien un **programa de visites guiades gratuïtes: "Descobreix el nostre Territori"**. Per a informació cal que us adreceu a: Àrea Municipal de Turisme, Avinguda Europa 37, Llançà Tel:972 38 08 55. turisme@llanca.net. També podeu consultar: <http://www.llanca.net/>
- El Centre Nacional d'Educació Ambiental i l'Oficina Espanyola de Canvi Climàtic, amb col·laboració amb el Centre de Recursos Ambientals de Navarra, han organitzat el **II Seminari " Comunicació, educació i participació en front el Canvi Climàtic"**. Aquest seminari pretén propiciar l'intercanvi d'experiències sobre iniciatives d'educació, comunicació i participació en relació amb les energies renovables, l'estalvi energètic i la cooperació entre institucions i persones que desenvolupen programes en aquestes temàtiques. A la pàgina web del CENEAM (www.mma/ceneam) podreu consultar les conclusions del I seminari celebrat en el novembre del 2004. La trobada es durà a terme els pròxims 20 i 21 d'octubre a l'alberg Lekaroz (Vall de Baztan-Navarra) i l'organització es farà càrrec dels costos d'allotjament, manutenció i desplaçaments. El nombre de places és limitat. Per a tenir informació del programa i inscripció, adreceu-vos a : 921 47 38 83 (Julio Rodríguez) o 921 47 38 80 (Begoña García).
- Entre els dies 27 i 30 de setembre tindrà lloc el **III Congrés Internacional d'Educació Ambiental**, organitzat des de l'Associació Espanyola d'Educació Ambiental. L'encontre tindrà lloc a Granada i s'abordaran 4 eixos temàtics: Investigació ambiental, Estratègies d'Educació Ambiental a Espanya, Europa i Amèrica, Formació i Experiències, i Itineraris, Tallers, Expressió i Teatre. Podeu contactar amb la secretaria del curs: EUROCONGRES, Av. Constitución 18. 18012 Granada, tel. 958-209361, eurocongres@eurocongres.es o consultar el web: www.ae-ea.org

Universitat d'Estiu de les Terres de l'Ebre

- Ens ha arribat informació de la 7a edició del **Màster en agricultura ecològica**. Per informació podeu consultar www.masterab.com o contactar amb Marga Roldan, dept. Biologia Vegetal, UB, tel. 669 71 42 77. agroecologia@ub.edu
- El proper mes de setembre (del dia 12 al 15) tindrà lloc a Extremadura (Càceres) el **Congrés Nacional sobre “Medi Ambient per a nens” i el 1r Fòrum Ibèric Espanya – Portugal**. Podeu consultar tots els detalls a: <http://agralia.juntaex.es/medioamb/medioamb/ma%20para%20ninos.htm>
Per més informació podeu adreçar-vos a la Secretaria del Congrés:
Consejería de Agricultura y Medio Ambiente
Dirección General de Medio Ambiente
Av. de Portugal, s/n. 06800 – Mérida
Tel.: 924 002113-2395. Fax: 924 002362
educacionambiental@aym.juntaex.es
- Del 4 al 8 de juliol tindrà lloc a Santander el **seminari: “La nova cultura ambiental i l’educació per la sostenibilitat”** dins dels cursos d’estiu de la Universitat Internacional Menéndez Pelayo. També, del 12 al 16 de setembre es celebrarà el **seminari “Territori i Patrimoni. Com planificar i gestionar territoris sostenibles?”** Els cursos són organitzats per l’associació Cultural Plaza Porticada i per informació us podeu mirar: www.uimp.es o telefonar a: 942 29 88 00 o 91 592 06 31
- A Girona, els dies 14 i 15 de juliol, tindrà lloc la **6a Escola Internacional d’Estiu de Medi Ambient, enguany sota el títol: Gestió Integral de Conques Fluvials: de la teoria a la pràctica**. Podeu consultar el web: www.udg.edu/if. o trucar a la Fundació Universitat de Girona: 972 210 299 o A/e: info.fundacioif@udg.es
- El Museu de Granollers, Ciències naturals, organitza una **exposició d’escultures i fotografies oberta fins el dia 11 de setembre, titulada “Esquitxos de mar”**. Informació i reserves: Museu de Granollers m.granollers.cn@diba.es i www.museugranollers.org
- Del 4 al 15 de juliol tindrà lloc la 40a edició de **l’Escola d’Estiu Rosa Sensat**. Podeu consultar: www.rosasensat.org o telefonar 934 817 373

SCEA

Societat Catalana d’Educació Ambiental

C. Aragó 281, 1r 1a. 08009 Barcelona.

Tel. 93 488 29 79 Fax 93 487 32 83

A/e: scea@pangea.org

www.pangea.org/scea

SDEA

Servei de Documentació d’Educació Ambiental

Centre de Recursos Barcelona Sostenible

C. Nil Fabra 20. 08012 Barcelona.

Tel. 93 237 47 43 Fax 93 237 08 94

A/e: documentacioambiental@mail.bcn.es

www.bcn.es/agenda21/crbs